

CZĘŚĆ I TEST WYBORU

Za każdą poprawnie zaznaczoną/wpisaną informację otrzymasz jeden punkt. Jeżeli chcesz wycofać swój wybór, wyraźnie przekreśl krzyżykiem odpowiedź z której rezygnujesz i zaznacz/wpisz odpowiedź właściwą.

1. Do podanych nazw państw przyporządkuj nazwy następujących miast, po czym wpisz odpowiadające im litery A, B, C i D do tabeli:

A) ANTOFAGASTA B) KURYTYBA (CURITIBA) C) GUANTÁNAMO D) PIURA

Nazwa państwa	Miasto
Chile	
Kuba	
Brazylia	
Peru	

2. Do podanych informacji wpisz jakiego państwa one dotyczą.

Po podboju przez Hiszpanów na początku XVI w. kraj stanowił kolonię hiszpańską. Dzięki ogromnemu importowi czarnych niewolników było to najludniejsze terytorium karaibskie. W 1869 kraj ogłosił niepodległość.

Opisane powyżej państwo to _____

3. Z wybranych obszarów geograficznych podkreśl ten, który jest największą wyspą na Karaibach i należy do archipelagu Wielkich Antyli.

Ziemia Ognista, Wyspa Wielkanocna, Haiti, Brazylia, Kuba, Jamajka, Chile

4. Z wymienionych poniżej nazw geograficznych terytoriów, wybierz i podkreśl tą, która dotyczy przedstawionego opisu.

Peru, Kuba, Brazylia, Chile

Jest to kraj, którego linia brzegowa jest bardzo słabo rozwinięta, przeważa wysokie wybrzeże skaliste. Najbardziej niedostępny jest odcinek wybrzeża, gdzie Kordyliera Nadbrzeżna dochodzi do oceanu. Jedyny większy półwysep Paracas, znajduje się w południowej części wybrzeża, które w tym miejscu ma cechy zbliżone do wybrzeża dalmatyńskiego.

5. Do państw wymienionych w tabeli przyporządkuj po jednej krainie geograficznej leżącej w przeważającej powierzchni na terytorium tych państw.

Nizina La Platy, Płaskowyż Centralny, Góry Domeyki, Selva, nizina Vueltabajo

Kuba	Brazylia	Peru

6. Podkreśl właściwą odpowiedź.

Brazylia to kraj, którego około 60% terytorium zajmują wyżyny / niziny. Od północnego wschodu / południowego zachodu rozcięty jest zatoką Todos os Santos, nad którą leży miasto Salvador / Rio de Janeiro. Na zachodzie / wschodzie wybrzeża są skaliste, zaś na południowym wschodzie / północnym wschodzie są niziny z płytkimi lagunami. Brazylia graniczy z 10 państwami / 12 państwami, m.in. z Ekwadorem / Paragwajem.

7. Poniższy tekst zawiera informacje społeczno-ekonomiczne na temat Brazylii. Wpisz w puste miejsca wybrane sformułowania z poniższej listy.

São Paulo, Fortaleza, Rio de Janeiro, Brazylijczycy,
 Indianie brazylijscy, wielkie latyfundia , bohio , Para, Minas Gerais

Brazylia nie jest krajem o wysokiej gęstości zaludnienia, jednak prawie połowa mieszkańców Ameryki Południowej to _____ Główne miasta, w których zamieszkuje największa liczba ludności to _____ i _____ Typy osiedli wiejskich w Brazylii są ściśle związane ze strukturą agrarną na wsi i wywodzą się z okresu z okresu kolonialnego. Najczęściej wyróżnia się jedną z dwóch kategorii gospodarstw tj.: _____. W Brazylii najbogatszym w surowce mineralne stanem jest _____.

8. Przyporządkuj nazwy dań lub napojów odpowiednim nazwom krajów i wpisz odpowiednią literę do tabelki:

A) PISCO

B) MOROS Y CRISTIANOS

C) FEIJOADA

Kuba	Brazylia	Peru i Chile

9. Określ czy powyższe stwierdzenia są prawdziwe (P) czy fałszywe (F). Właściwą odpowiedź zaznacz krzyżykiem.

	PRAWDA	FAŁSZ
a) Wzdłuż wybrzeży Chile nie ciągnie się rów oceaniczny Atakamski.		
b) Gleby występujące w północnej części Chile to głównie gleby żyzne, torfowe.		
c) Pustynia Atakama nie sprzyja rozwojowi rolnictwa.		
d) Zimny prąd Peruwiański podnosi temperaturę powietrza i zwiększa sumę opadów atmosferycznych w Chile.		
e) Najważniejszą rzeką południowochilijską, o największym potencjale energetycznym jest rzeka Baker, zaś najdłuższą rzeką kraju jest Loa.		

PYTANIA 10–43 Wybierz właściwą odpowiedź zaznaczając odpowiednią literę obwódką (kółkiem)

10. Ostatnia stolica Inków, którzy opierali się hiszpańskiemu podbojowi na terenie obecnego Peru, obecnie stanowisko archeologiczne i atrakcja turystyczna. Po ostatecznym upadku Państwa Inków położenie miasta uległo zapomnieniu; do jego odnalezienia przyczynili się w XX wieku polscy podróżnicy Tony Halik i Elżbieta Dzikowska. Miasto pasujące do opisu to:

- a) Vilcabamba
- b) Machu Picchu
- c) Manaus
- d) Iquitos

11. Tukan to:

- a) dziki kot zamieszkujący Wyżynę Brazylijską
- b) zagrożony wymarciem gatunek trującego krzewu, występujący u podnóża Andów
- c) barwny ptak zamieszkujący obszary leśne Ameryki Środkowej i Południowej
- d) duża małpa z podrodziny wyjców zamieszkująca selwę

12. Inna nazwa strusia pampasów zamieszkującego Amerykę Południową to:

- a) nandu
- b) emu
- c) kiwi
- d) ara

13. Pingwiny występują na wybrzeżu:

- a) Peru i Brazylii
- b) Peru i Chile

- c) Brazylii i Chile
- d) Kuby i Brazylii

14. Buena Vista Social Club to nazwa:

- a) klubu i projektu muzycznego w Hawanie
- b) sieci hotelowej obejmującej kurorty nadmorskie Ameryki Południowej
- c) cyklicznej imprezy tanecznej w Limie
- d) projektu badawczego poświęconego pozostałościom cywilizacji Inków

15. Grupa muzyczna Los Saicos z lat 60 XX wieku, reaktywowana w 2010 r., to

- a) zespół kubański grający salsę i rumbę złożony z muzyków trzech pokoleń
- b) zespół brazylijski wykonujący heavy metal i hard rock
- c) pionierzy punk rocka, zespół peruwiański wykonujący tzw. rock garażowy
- d) zespół chilijski wykonujący tradycyjne pieśni pasterzy huasos

16. Varadero to:

- a) nazwa obserwatorium astronomicznego na pustyni w Chile
- b) nazwa miasta i kurortu wypoczynkowego znanego z plaż i stanowisk do nurkowania na Kubie
- c) rezerwat jaguara w Amazonii w Peru
- d) sanktuarium św. Józefa w Rio de Janeiro

17. Cieśnina Jukatańska oddziela Kubę od:

- a) Jamajki
- b) Dominikany
- c) Stanów Zjednoczonych Ameryki
- d) Meksyku

18. Drugie największe miasto na Kubie to:

- a) Santiago de Cuba
- b) Trinidad
- c) Matanzas
- d) Viñales

19. Fernando de Noronha to archipelag na Oceanie Atlantyckim należący do Brazylii, umieszczony na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Na wyspach i w ich okolicach żyją

- a) żółwie
- b) warany
- c) lamy i guanako
- d) pumy

20. Chicha to:

- a) napój alkoholowy na bazie kukurydzy
- b) odmiana gry w krykieta popularna na Kubie
- c) miasto w Brazylii w stanie Amapa
- d) rękawice z wełny lamy

21. Konkwistador, założyciel pierwszych chilijskich miast, w tym Santiago de Chile, nazywał się:

- a) Ferdynand Cortés
- b) Pedro de Valdivia
- c) Pedro Álvares Cabral
- d) Amerigo Vespucci

22. Araukanie to Indianie, którzy zamieszkiwali (i nadal zamieszkują) tereny położone na południe od terytoriów zajmowanych w XV wieku przez Inków w Chile oraz Argentynie. Inna ich nazwa to:

- a) Aztecas (Aztekowie)
- b) Taino (Tainowie)
- c) Karaibowie
- d) Mapuche (Mapucze)

23. Violeta Parra, autorka utworu „Gracias a la vida”, wykonywanego m. in. przez zespół U2 była:

- a) Kubanką
- b) Chilijką
- c) Brazylijką
- d) Peruwianką

24. „Guantanamera” to popularna piosenka skomponowana przez José Fernández Díaza. Utwór ma wiele wersji i był wykonywany przez różnych artystów. Melodia „Guantanamera”, ze zmienionym tekstem, jest także wykorzystywana w przyśpiewkach kibiców piłkarskich. Piosenka ta wywodzi się z:

- a) Brazylii
- b) Peru
- c) Chile
- d) Kuby

25. Cha-cha (cza–cza) to taniec:

- a) brazylijski
- b) peruwiański
- c) chilijski
- d) kubański

26. Kraina geograficzna na południu Chile i Argentyny, charakteryzująca się licznymi fiordami

i wyspami to:

- a) Pantanal
- b) Patagonia
- c) Mato Grosso
- d) Sierra Maestra

27. Moai to nazwa:

- a) posągów z Wyspy Wielkanocnej
- b) kubańskiej potrawy narodowej z fasoli i ryżu
- c) afrobrazylijskiego tańca
- d) największego gryzonia Amazonii

28. Krajem, z którym NIE GRANICZY Brazylia jest:

- a) Panama
- b) Surinam
- c) Urugwaj
- d) Wenezuela

29. Krajem, który oblewają m. in. wody Zatoki Meksykańskiej jest:

- a) Peru
- b) Brazylia
- c) Chile
- d) Kuba

30. Indiański język ajmara jest używany na obszarze:

- a) Peru i Brazylii
- b) Brazylii i Kuby
- c) Peru i Chile
- d) Chile i Brazylii

31. Hiszpan Francisco de Orellana zasłynął jako konkwistador, który:

- a) jako pierwszy przepłynął Amazonkę od Andów do jej ujścia
- b) założył Hawanę
- c) przejął dowodzenie wyprawą Magellana po śmierci kapitana
- d) spenetrował Ziemię Ognistą

32. Obiektem z listy światowego dziedzictwa UNESCO, położonym na terytorium Chile jest:

- a) zabytkowe centrum Cienfuegos
- b) malowidła naskalne w Parku Narodowym Serra da Capivara

c) Park Narodowy Huascarán

d) miasto górnicze Sewell

33. Miejscowość Nazca w Peru jest znana z/ze:

a) szkół tańca

b) starodawnych naziemnych rysunków widocznych z pokładu samolotu

c) barokowej katedry pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela

d) piramidy schodkowej sprzed podboju Inków

34. Państwo Inków obejmowało tereny współczesnego Peru i Ekwadoru oraz częściowo Boliwii, Kolumbii, Argentyny i:

a) Chile

b) Kuby

c) Brazylii

d) żadnego z krajów wymienionych w punktach a, b i c

35. Instrument muzyczny antara, znany też pod nazwą zampona, to instrument:

a) strunowy smyczkowy

b) strunowy szarpany

c) dęty drewniany

d) perkusyjny

36. Inka to:

a) tytuł władcy Inków

b) odmiana brazylijskiej kawy, uprawiana w stanie Bahia

c) instrument muzyczny, będący odmianą tamburynu

d) jeden z dopływów Amazonki

37. Terra de Vera Cruz to:

a) region w Peru, na północ od Limy

b) nazwa nadana Brazylii przez jej odkrywcę Cabrala

c) druga największa wyspa archipelagu Chiloé

d) słynny klub muzyczny w Santiago de Cuba

38. Nazwa pisma, którym posługiwali się Inkowie to

a) kipu

b) piktogramy

c) hieroglify

d) ideogramy

39. Terytorium należącym do Chile, ale położonym nie w Ameryce Południowej, lecz w Polinezji

(Oceania) jest:

- a) wyspa Chiloé
- b) Ziemia Ognista
- c) Wyspa Wielkanocna
- d) El Norte Grande

40. Konkwistadorem, uważanym za odkrywcę Peru był:

- a) Vasco de Balboa
- b) Amerigo Vespucci
- c) Bartolomé Ruiz
- d) Pedro Cabral

41. Hiszpanie podbili Peru w:

- a) 1533
- b) 1521
- c) 1540
- d) 1535

42. Ustrój społeczny państwa Inków to:

- a) organizacja klanowo – plemienna
- b) monarchia arystokratyczna
- c) wspólnota plemienna
- d) demokracja wojenna

43. Podbój Kuby rozpoczął się w:

- a) 1498
- b) 1511
- c) 1516
- d) 1520

Liczba punktów (test wyboru): _____

CZĘŚĆ II ZADANIA OTWARTE

W tej części konkursu musisz wstawić w odpowiednich miejscach wymagane informacje. Za każdą wstawioną poprawnie informację otrzymasz dwa punkty:

44–48. Wstaw brakujące dane:

44. Hiszpanie objęli w posiadanie obszar Wysp Karaibskich na mocy traktatu w _____, podpisanego w _____ roku.

45. System polegający na przydzielaniu Indianom małego skrawka ziemi w zamian za bezpłatną pracę na rzecz właściciela ziemskiego to _____

46. Kuba jest wyspą. Na zachodnim jej krańcu znajduje się Przylądek _____ Kubę otaczają małe archipelagi skalisto–piaszczystych wysp raf koralowych. Największe z nich są na Morzu _____ Na Kubie występują obszary nizinne i masywy górskie. Góry wapienne o stromych ścianach i zaokrąglonych krawędziach, tworzące się w warunkach szybkiego wietrzenia w klimacie tropikalnym (ostańce krasowe) to tak zwane _____.

47. Flagowy statek Krzysztofa Kolumba nosił nazwę _____

48. Kapitania Chile powstała w 1541 roku i należała do Wicekrólestwa _____

49. Podaj nazwę miasta: Miasto we wschodniej Brazylii, położone na półwyspie, słynące z tradycji afrobrazijskich. Do 1763 r. stolica kraju. Obecnie ważny ośrodek turystyczny Brazylii; słynie z jednego z największych karnawałów ulicznych na świecie, porównywalnego z karnawałem w Rio de Janeiro. Część starówki tzw. Pelourinho znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. Do znanych obiektów miasta należą kościół São Francisco, fort São Marcelo i dźwig osobowy Elevador Lacerda. _____

50. Podaj nazwę łańcucha górskiego: Łańcuch górski ciągnący się przez znaczną część Ameryki Południowej, obejmującą takie kraje jak Wenezuela, Kolumbia, Ekwador, Peru, Boliwia, Argentyna i Chile. Najwyższe szczyty łańcucha to Aconcagua w Argentynie oraz Ojos del Salado w Chile. Charakterystycznymi zwierzętami dla tych rejonów są lama, guanako i kondor. _____.

51. Podaj nazwę kanionu: Kanion położony w regionie Arequipa w Peru o głębokości przekraczającej 3000 m. Powszechnie uważany za najgłębszy kanion na świecie. Po raz pierwszy został przepłynięty przez polską wyprawę kajakową w 1981 r. _____

52. Podaj datę pierwszej podróży Kolumba do Ameryki (wystarczy rok): _____

53. Podaj nazwę tańca: Narodowy taniec brazylijski, bogaty w różne odmiany. Związany z karnawałem w Rio de Janeiro, gdzie tańczony jest na paradach z użyciem wymyślnych i kolorowych strojów. _____

54. Podaj nazwę składnika potrawy (owoc): Ceviche (czytaj: sewiczie) to narodowa potrawa Peru, znana także w innych krajach Ameryki Łacińskiej. Typowymi składnikami ceviche są ryby lub owoce morza, cebula oraz sok wyciśnięty z owocu_____

55. Podaj nazwę zwierzęcia: Roślinożerny ssak wodno-lądowy. Zamieszkuje tropikalne i umiarkowane rejony Ameryki Południowej. Uważany za największego gryzonia na świecie. Jego rozmiary osiągają długość 130 cm, a waga nawet 65–70 kg._____

56. Podaj nazwę owocu (inną niż podana nazwa rośliny) Euterpa warzywna to palma pierwotnie rosnąca na tropikalnych obszarach Ameryki Południowej. Kuliste, fioletowe lub ciemnoniebieskie jagody będące owocem tego drzewa są ważnym składnikiem diety brazylijskich Indian. Zawierają ogromną ilość witamin i składników mineralnych korzystnych dla zdrowia. W XXI wieku stały się popularne także w USA i Europie ze względu na zdrowotne właściwości; są też reklamowane jako środek odchudzający._____

57. Podaj nazwę cieśniny: Cieśnina w Ameryce Południowej łącząca Ocean Atlantycki i Ocean Spokojny, położona na południu Chile. Odkryta i przepłynięta po raz pierwszy w 1520 r. w trakcie pierwszej podróży morskiej dookoła świata. Ważny, międzynarodowy szlak żeglugowy._____

58. Podaj nazwę rośliny uprawnej

Valle de Viñales to dolina w zachodniej części Kuby, w prowincji Pinar del Río. Znana jest m. in. z jaskiń i nietypowych form skalnych. Jest to też obszar, na którym tradycyjnymi metodami uprawia się roślinę o kluczowym znaczeniu dla gospodarki Kuby. Produkt powstały na bazie tej rośliny jest jednym z symboli kraju oraz jednym z najważniejszych towarów eksportowych.

59. Podaj imię i nazwisko podróżnika

Przywódcą pierwszej europejskiej wyprawy, która wylądowała na wybrzeżu Kuby był

60. Podaj nazwę jeziora

Jezioro położone na terytorium Peru i Boliwii na płaskowyżu Altiplano; najwyżej położone żeglowne jezioro świata; znane z Wyspy Słońca i Wyspy Księżycy.

Liczba punktów (zadania otwarte): _____